

Catalunya i Espanya (II)

Xavier Pons Ràfols, Joan Vintró Castells, M. Carme Junyent,
Albert Branchadell, Francesc Xavier Vila, Antoni Tort i Bardolet,
Juli Palou, Belén Tascón, Josep M. Vallès, Astrid Barrio

Pròleg de Maite Vilalta

Debats UB

Catalunya i Espanya (II)

Catalunya i Espanya (II)

Xavier Pons Ràfols, Joan Vintró Castells,
M. Carme Junyent, Albert Branchadell,
Francesc Xavier Vila, Antoni Tort i Bardolet,
Juli Palou, Belén Tascón, Josep M. Vallès, Astrid Barrio

Pròleg de Maite Vilalta

UNIVERSITAT DE
BARCELONA

Edicions

Debats UB

Sumari

Pròleg, <i>per Maitte Vilalta</i>	9
---	---

TERCERA SESSIÓ. CONSTITUCIÓ I ORGANITZACIÓ TERRITORIAL

Autodeterminació, democràcia i secessió: la perspectiva des del dret internacional	15
XAVIER PONS RÀFOLS	
Algunes reflexions constitucionals sobre el conflicte polític Catalunya-Espanya (2010-2018).....	41
JOAN VINTRÓ CASTELLS	

QUARTA SESSIÓ. LLENGUA I IDENTITAT

Llengua i identitat	63
M. CARME JUNYENT	
La separació entre llengua i identitat nacional	75
ALBERT BRANCHADELL	
L'insult com a finestra a la ideologia nacionalista	89
FRANCESC XAVIER VILA	

CINQUENA SESSIÓ.
EL MODEL D'ESCOLA CATALANA

L'educació a Catalunya: reptes, processos i dificultats.....	107
ANTONI TORT I BARDOLET	
L'escola a Catalunya. Una mirada cap al futur.....	121
JULI PALOU	
Model d'escola catalana. Reptes i amenaces de l'escola pública catalana.....	135
BELÉN TASCÓN	

SISENA SESSIÓ.
LA POLÍTICA: L'ESPAI DE RESOLUCIÓ DE CONFLICTES

Buscant la sortida de l'atzucac. La política: l'espai de resolució de conflictes	153
JOSEP M. VALLÈS	
La responsabilitat de les elits polítiques i el procés sobiranista.....	169
ASTRID BARRIO	

Pròleg

El cicle Debats UB va començar el 5 de juny del 2018 al Paraninfo de l'Edifici Històric. Va donar el tret de sortida el nostre rector, el Dr. Joan Elias, i el president de la Conferència de Rectors de les Universitats Espanyoles, el Dr. Roberto Fernández; va pronunciar la conferència inaugural el Dr. Daniel Innerarity, de la Universitat del País Basc, que va parlar del compromís del pensament amb la política en les societats plurals tot fent una reflexió sobre el conflicte català. L'acte va ser conduït pel periodista Xavier Graset.

Després es van celebrar sis sessions en què es va debatre sobre els temes següents:

1. El 21 de juny, a l'Aula Magna de la Facultat de Geografia i Història, es van tractar els *aspectes històrics* del conflicte en una conferència del professor Jordi Casassas (UB) i la posterior taula rodona amb els professors Joaquim Albareda (Universitat Pompeu Fabra, UPF), Xavier Gil (UB) i Ismael Saz (Universitat de València, UdV), conduïts pel periodista Martí Gómez (*El País*).
2. El 20 de setembre, a l'Aula Magna de l'Edifici Històric, es va debatre sobre els *aspectes econòmics i financers* en una conferència pronunciada pel professor Antoni Castells (UB) i la posterior taula rodona amb els professors Josep Vicent Boira (UdV), Albert Carreras (UPF), Jesús Ruiz-Huerta (Universitat Rey Juan Carlos de Madrid) i Jaume Ventura (UPF), conduïts per la periodista Marisa Anglés (*Expansión*).

3. El 18 d'octubre, a l'Aula Magna de l'Edifici Històric, es va parlar de *la Constitució i l'organització territorial* en una conferència pronunciada per Antoni Bayona (que va ser lletrat major del Parlament de Catalunya) i la posterior taula rodona amb els professors de la Universitat de Barcelona Eliseo Aja, Xavier Arbós, Xavier Pons i Joan Vintró.
4. El 22 de novembre, a l'Aula Magna de l'Edifici Històric, es va debatre sobre *llengua i identitat* en una conferència de la professora Carme Junyent (UB) i la posterior taula rodona amb els professors Albert Branchadell i Teresa Cabré (Universitat Autònoma de Barcelona, UAB), i el professor Francesc Xavier Vila (UB), conduïts pel periodista Magí Camps (*La Vanguardia*).
5. El 13 de desembre, a l'Aula Ramon y Cajal de l'Edifici Històric, es va parlar sobre el *model d'escola catalana* en una conferència del professor Joan Mateo (UB) i la posterior taula rodona amb els professors Igone Azpiroz (Institut Lizardi de Zarautz), Juli Palou (UB) i Antoni Tort (Universitat de Vic), i les senyores Pilar Gargallo (presidenta de la Federació de Moviments de Renovació Pedagògica de Catalunya) i Belén Tascón (presidenta de la Federació d'Associacions de Mares i Pares d'Alumnes de Catalunya), conduïts per la periodista Maria Jesús Ibáñez (*El Periódico*).
6. El 17 de gener, a l'Aula Magna de l'Edifici Històric, per cloure la primera fase del cicle, es va tractar el tema de *la política com a espai de resolució dels conflictes* en la conferència del professor Josep Maria Vallès (UAB) i la posterior taula rodona amb els professors Lluís Orriols (Universitat Carlos III de Madrid), Josep Maria Reniu (UB), Sonia Andolz (UB) i Astrid Barrios (UdV), conduïts per la periodista Maite Gutiérrez (*La Vanguardia*).

La publicació que teniu a les mans conté els textos corresponents a la tercera, quarta, cinquena i sisena sessió. El primer volum, que aplegava les anteriors, es va publicar al novembre del 2019. És evident que encara ens queden moltes altres qüestions per discutir (el paper dels mitjans, el dels moviments socials, els problemes de convivència i de cohesió social, la mirada internacional del conflicte, els aspectes penals del conflicte, etc.). És per això que al novembre del 2019 es va iniciar una segona fase del cicle, de la qual també es publicaran les aportacions recollides i que formaran part del tercer volum de la col·lecció.

Voldria acabar aquest escrit donant les gràcies a totes les persones que han treballat per fer possible el cicle Debats UB: als membres del comitè organitzador, al personal dels diferents vicerektorats implicats, al personal de Comunicació, de Protocol i d'Edicions de la UB. I dono les gràcies també al públic que ha assistit als Debats: la seva presència i participació ens han demostrat que el país té necessitat d'informació, de coneixement i de reflexió. Ens mantindrem sempre al seu servei.

MAITE VILALTA
Vicerectora d'Igualtat i Acció Social
de la Universitat de Barcelona

TÈRCERA SESSIÓ

CONSTITUCIÓ
I ORGANITZACIÓ TERRITORIAL

Autodeterminació, democràcia i secessió: la perspectiva des del dret internacional

XAVIER PONS RÀFOLS
Universitat de Barcelona

En el context del cicle «Debats UB: Catalunya i Espanya» i en el marc de la jornada «Constitució i organització territorial», em respon abordar la manera en què el dret internacional considera una situació com la que estem vivint actualment a Catalunya: en una part del territori d'un estat existent —Espanya— tenen lloc importants tensions secessionistes —que es pretenen fonamentar, a més, en el dret d'autodeterminació i en la democràcia i el seu reconeixement en l'ordenament jurídic internacional— que han conduït a una crisi política i territorial de gran magnitud.¹ Per poder-ho fer, he d'establir, primerament, algunes consideracions inicials sobre el dret internacional i la seva interacció amb els ordenaments interns dels estats (1). Tot seguit m'ocuparé de tres dimensions, al meu entendre, essencials i que, com dic, han estat utilitzades amb profusió —i, segons el meu parer, de manera abusiva i amb excessiva confusió— en els darrers temps en el debat polític i mediàtic a Catalunya: d'una banda, en relació amb l'abast i el contingut del principi de la lliure determinació dels pobles reconegut per les Nacions Unides (2); de

1 Argumentacions des de la perspectiva del dret internacional que he desenvolupat més àmpliament en el llibre *Cataluña: Derecho a decidir y Derecho internacional*. Madrid: Reus, 2015.